

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در

پانسکو

هو العزيز

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود- ویرایش دوم

۱۰ بهمن ۹۵

با جستارهایی از:

محمد آقاسی، علیرضا آقاییوسفی، ریحانه اصلان زاده، سیدمهدی اعتمادی فرد، آرمین امیر، حسین ایمانی جاجرمی، یاسر باقری، عبدالله بیجرانلو، ناصرالدین-علی تقویان، سمیه توحیدلو، مجتبی توسل، حمیدرضا جلایی پور، ریحانه جوادی، محمدرضا جوادی یگانه، ابراهیم حاجیانی، مهدی حسین زاده فرمی، هادی خانیکی، سیدمحمد مهدی خوبی، مجتبی دلیر، حسین راغفر، جبار رحمانی، محمد مهدی رحمتی، مهدی روزخوش، سعیده زادقناد، احسان سلطانی، احسان شاه قاسمی، غلامرضا صدیق اورعی، رضا صفری شالی، عباس عبدی، حامد طالبیان، حمید طاهری، فاطمه سادات علمدار، فردین علیخواه، موسی عنبری، غلامرضا غفاری، محمدجواد غلامرضا کاشی، محمد فاضلی، نعمت الله فاضلی، مقصود فراستخواه، جولان فرهادی بابادی، ناصر فکوهی، مجید فولادیان، سید احمد فیروزآبادی، محمدامین قانع راد، علی قنبری، محمدرضا کلاهی، مسعود کوثری، رضا مختاری اصفهانی، علیرضا مشهدی زاده، محمد معماریان، مهدی منتظری مقدم، نوح منوری، سیدجواد میری، سیدعبدالامیر نبوی، آرش نصر اصفهانی، عباس نعمتی، سیدضیاء هاشمی، سیده راضیه یاسینی.

با مقدمه: سیدرضا صالحی امیری

به کوشش:

محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیجرانلو

۱۳۹۵

عنوان و نام پدیدآور	مشخصات نشر	مشخصات ظاهری
جستارهایی در پلاستیک/ به کوشش محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو. با مقدمه سیدرضا صالحی امیری.	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.	۵۲۱ص.
	وضعیت فهرست‌نویسی فیبا	رده‌بندی دیویی
	۳۴۷/۳۶۳	
	بلاها - - جنبه‌های جامعه‌شناختی.	موضوع
	رسانه‌ها و افکار عمومی.	موضوع
	مسائل اجتماعی - ایران - تهران.	موضوع
	مدیریت بحران - ایران - تهران.	موضوع
	بلاها - - آینده‌نگری.	موضوع
	۱۳۹۵ ج ۲ / HV ۵۵۳	رده‌بندی کنگره

جستارها

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
به کوشش: محمدرضا جوادی یگانه، جبار
رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو.
با مقدمه: سید رضا صالحی امیری، وزیر
فرهنگ و ارشاد اسلامی
صفحه‌آرا: وحید لنجان‌زاده
روی جلد: از مجموعه «ایستاده در غبار»،
اصغر خمسه. خبرگزاری مهر.

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی‌عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ric.ir

فهرست مطالب

پلاسکو از آغاز تا پایان ۷

مدیریت و سیاست شهری

- گزارش ملی پلاسکو / محمد فاضلی ۱۵
- پیام پلاسکو / سید ضیاء هاشمی ۲۵
- مدیریت شهری و درس های پلاسکو / حسین ایمانی جاجرمی ۳۱
- تحلیلی آسیب شناختی بر موقعیت بحران های کالبدی شهر / ناصر فکوهی ۳۵
- ماجرای «پیک نیک» و جامعه شناسی «پلاسکوها» / موسی عنبری ۴۳
- فروپاشی پلاسکو نماد فروپاشی الگوی توسعه شهری / محمد امین قانع راد ۴۹
- آتش پلاسکو روشن است! مگر... / مجتبی توسل ۵۷
- فاجعه ساختمان پلاسکو و درس هایی که نمی آموزیم / حسین راغفر ۶۵
- مسئولیت شهرداری در حادثه پلاسکو / علیرضا مشهدی زاده ۷۱
- مدیریت فرسوده / سید عبدالامیر نبوی ۷۹
- خوب، بد، زشت: درس های پلاسکو / محمد مهدی رحمتی ۸۷
- هزینه های استهلاک و بی توجهی به آن در پلاسکو / غلامرضا صدیق اورعی ۹۷
- ساختارهای خالق حادثه ساختمان پلاسکو / احسان سلطانی ۱۰۳
- آتش پلاسکو؛ احیاگر مشکلات تاریخی ایرانیان / رضا مختاری اصفهانی ۱۱۱
- چتری برای پلاسکو / یاسر باقری ۱۱۹
- قربانیان نامرئی پلاسکو / آرش نصر اصفهانی ۱۲۹
- عدم توازن امنیت حیات ایرانی / مهدی حسین زاده فرمی ۱۳۵

فرهنگ و جامعه

- ۱۴۳ پرسش پلاسکو / نعمت‌الله فاضلی
- ۱۵۵ پلاسکو و امر نمی‌دانم / سیدجواد میری
- ۱۶۱ با پلاسکو می‌توان «جامعه در آغوش خطر ایران» را اسکن کرد / جلالی پور
- ۱۶۹ ققنوس پلاسکو و تکوین مقوله «مردم» در غیاب حکمرانی کارآمد / جبار رحمانی
- ۱۷۵ ساختمان پلاسکو و احساس بی‌پناهی مردم / محمدجواد غلامرضا کاشی
- ۱۸۷ حادثه ساختمان پلاسکو و فرهنگ اعتماد / غلامرضا غفاری
- ۱۹۵ ظرفیت سرمایه اجتماعی و واقعه پلاسکو / سید احمد فیروزآبادی
- ۲۰۳ اعتماد؛ کلید جامعه خود-ترمیم‌گر / فردین علیخواه
- ۲۰۹ پلاسکو و نشانه‌شناسی یک ازدحام / مقصود فراستخواه
- ۲۱۵ پلاسکو، یادگیری و آگاهی ملی / ابراهیم حاجیان
- ۲۲۵ بررسی زمینه‌های بحران پلاسکو با تأکید بر منزلت اجتماعی / مهدی اعتمادی‌فرد
- ۲۳۳ ساختمان پلاسکو و اهمیت آموزش مهارت‌های زندگی / مجتبی دلیر

اخلاق اجتماعی و خلیقات ایرانی

- ۲۴۳ آیا مردم هم در فروریختن پلاسکو مقصرند؟ / محمدرضا جوادی یگانه
- ۲۵۱ حادثه پلاسکو و فرهنگ عمومی / محمدرضا کلاهی
- ۱۶۲ حادثه پلاسکو و مظلونان همیشگی: «مردم» / مهدی روزخوش
- ۲۷۱ تقدیرگرایی، گم‌گشتگی آینده، و ظهور فاجعه پلاسکو / مجید فولادیان
- ۲۷۹ همه ایرانی‌اند، بعضی‌ها ایرانی‌ترند / آرمین امیر
- ۲۸۹ پلاسکو، فقدان همدلی در زیست جمعی ایرانی / علی قنبری
- ۲۹۹ آیا آنها گوسفندند؟ / فاطمه سادات علمدار
- ۳۰۹ فرایند اندیشه نسلی؛ آنچه که انجام می‌دهیم / مهدی منتظری‌مقدم
- ۳۱۷ مناسک پلاسکو / سعیده زادقناد

رسانه‌های جمعی و اجتماعی

- ۳۲۷ پلاسکو: سیلی سخت فاجعه / مسعود کوشری
- ۳۴۱ تصویری از رسانه‌ای شدن یک حادثه / هادی خانیکی
- ۳۴۷ درباره روایت رسانه ملی از واقعه ساختمان پلاسکو / سیدمحمد مهدی خوبی
- ۳۵۵ ۱۲۴ دقیقه تعلیق / محمد معماریان
- ۳۶۵ اختلال رسانه‌ای و نقص جامعه‌پذیری / عباس عبدی

- ۳۷۱ مصیبت به منزله درنگی برای آینده / سمیه توحیدلو
- ۳۸۱ پلاسکو در ذهن مردم فروریخت / عباس نعمتی و حمید طاهری
- ۳۸۷ درس‌های فاجعه پلاسکو برای تلویزیون ایران / عبدالله بیچرانلو
- ۳۹۵ سرکشی تحمل‌ناپذیر نمادها / ناصرالدین علی تقویان
- ۴۰۵ که نه خاطر تماشا، نه هوای باغ دارد / ریحانه جوادی
- ۴۱۷ حادثه ساختمان پلاسکو و افکار عمومی / رضا صفری شالی
- ۴۲۵ اختلال جمعی / علیرضا آقاییوسفی
- ۴۳۳ سلفی‌بگیران پلاسکو / احسان شاه قاسمی
- ۴۴۱ خوش‌حالی‌ها و خوش‌بختی‌های رسانه ملی / نوح منوری
- ۴۴۷ فاجعه پلاسکو: امکان بسیج اجتماعی و نقش رسانه‌ها / حامد طالبیان
- ۴۵۵ شوک درمانی افکار عمومی و دیگر هیج / محمد آقاسی
- ۴۶۱ کنش سیاسی و عکاسی از فاجعه / ریحانه اصلانزاده

برای آینده

- ۴۷۱ از فروریزش نماد مدرنیته تا برساخت فرهنگ رشادت / سیده راضیه یاسینی
- ۴۸۱ علاج واقعه / جولان فرهادی بابادی

برای آینده

از فروریزش نماد مدرنیته تا برساخت فرهنگ رشادت جنبش هنرمندان در گرامی داشت فداکاری آتش نشانان حادثه پلاسکو

سیده راضیه یاسینی

استادیار پژوهش هنر پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

توجه به نقش مهم رسانه‌ها و فرهنگ در شکل‌دهی به اشکال نظام‌ها، روابط، کنش‌های اجتماعی و هویت‌های فردی امروزه به اصلی مهم تبدیل شده است. از میان ابزارهای گوناگون ارتباطی، هنرهای بصری، به مثابه ابزار رسانه‌ای قدرت‌مند، در تولید و بازتولید مفاهیم فرهنگی، اجتماعی و ... شناخته می‌شود که در نظام روابط فرهنگی و اجتماعی جوامع، ایفاگر نقشی مهم است، به نحوی که به جرأت می‌توان گفت، امروزه ارتباطات فرهنگی، عمدتاً با بهره‌مندی از آفرینش‌های هنری برقرار می‌شود؛ ارتباطی که برقراری آن، ضامن حیات و توسعه فرهنگی جوامع است.

اکنون با ایجاد یک گفتمان هنری مبتنی بر «گفتمان فرهنگی از

خودگذشتگی» در حادثه پلاسکو، آنچه در فروریزش بنای مادی یک ساختمان در دی ماه سال ۱۳۹۵ در تهران رخ داد را می‌توان به ساخت یک نظام معنوی فرهنگی جدید پیوند زد. نحوه حضور آتش‌نشانان و نیز حمایت‌های معنوی مردمی در این حادثه، دارای ابعاد مهم فرهنگی و انسانی است، که باید مورد توجه قرار گیرد. البته ثبت و ضبط پیامدهای فرهنگی این رخداد، مستلزم اراده معطوف به توانمندی‌های هنری است که راهبردهای سیاست‌گذارانه‌ای را می‌طلبد. رخدادهای اجتماعی در جوامع گوناگون، همواره توانسته‌اند منشاء الهام هنرمندان و ظهور تولیدات هنری باشند، اما بدون راهبردهای برنامه‌ریزی شده، این فرایند ممکن است معطوف به فعالیت‌های فردی یا حداکثر جمعی مقطعی در کوتاه‌مدت شود.

تلقی فرهنگی از فروریزش پلاسکو

فرهنگ اصیل ایران اسلامی، فرهنگ توحیدی حق‌مدارانه مبتنی بر گذشت و فداکاری است که به‌ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، رو به رشد نهاد. در سالیان پس از اوضاع اجتماعی پرخطر از جمله دوران دفاع مقدس، این حادثه به منزله تذکر مجدد به آن فرهنگ قلمداد می‌شود. پیشه آتش‌نشانان از مشاغلی است که سراسر آکنده از ظرفیت‌های فرهنگی ایثار در برابر خودخواهی و مولد فرهنگ معنا در برابر ماده است که جایگاهی خاص در فرهنگ ایران اسلامی دارد و در آن، گذر از هستی خود، شالوده شغل و زیست آتش‌نشانان را رقم زده است.

چنانچه به ظرفیت‌های رسانه هنر در پس این رخداد ناگوار توجه شود، می‌توان به نوعی تجدید بنای فرهنگی در عصر تسلط پیام‌های مستقیم و غیرمستقیم رایج برای زندگی خودمدار و آکنده از برخورداری بیشتر در ایران معاصر راه جست و این حادثه را به منزله «تکانه‌ای

فرهنگی» برای ترویج اندیشه «عبور از خودمحوری» در خلیقات رایج ایرانیان امروز تلقی کرد. بدیهی است که اخذ چنین نتیجه‌ای از قبل یک حادثه دلخراش، نیازمند جامع‌نگری اندیشمندان صاحب‌نظر است، اما در حد اشاره‌ای کوچک برای بهره‌مندی از رسانه هنر، در این نوشتار به اشاراتی مختصر پرداخته شده است. و البته گرامی داشت مدام فرهنگ رشادت و پرهیز از خودمحوری که در عمل قهرمانانه آتش‌نشانان این حادثه و حوادث مشابه رخ داده و خواهد داد، نتایج قابل توجهی در اصلاح ساختار فکری و فرهنگی جامعه دارد و خلیقات انسانی ایرانی معاصر را بهبود می‌بخشد.

جایگاه رسانه هنر در برساخت فرهنگی دستاوردهای حادثه پلاسکو

اشاراتی به ظرفیت‌ها و راهبردهای فرهنگی هنری، ممکن برای حفظ و بازنشر پیام‌های انسانی این حادثه در این نوشتار به صورت پیشنهادهایی عرضه شود. این پیشنهادها و نظایر آن می‌توانند پس از بازنگری‌های محققانه، به جریان‌های هنری ماندگاری نیز تبدیل شوند که فراتر از این رخداد و واقعه، بهره‌مندی فرهنگی پایدار از رخداد‌های اجتماعی را یادآوری می‌کند.

الف) پیشنهاد‌های بلندمدت طراحی نشان فرهنگی:

نظری بر فعالیت‌های فرهنگی دیگر کشورها نشان می‌دهد، کارکرد فرهنگی نشان‌ها که یا در سطح ملی و یا در سطح جهانی اعطا می‌شود، بسیار موثر است. برای نمونه دولت فرانسه در دوره‌های زمانی گوناگون، نشان‌های مختلفی را در این زمینه اهدا می‌کند: فرهنگیان، هنرمندان یا فعالان سیاسی و نظایر آن‌ها، کسانی هستند که از سوی دولت فرانسه،

نشان «لژیون دونور»^۱ (دارای طبقه‌بندی سطوح و مدارج مختلف است و به نشان شوالیه شناخته می‌شود)، نشان ملی لیاقت و نشان هنر و ادب، و ... را دریافت می‌کنند. نشان‌های مذکور به لحاظ سختی شرایط دریافت‌کنندگان آن‌ها، سطوحی مختلف دارد. این امر گرچه از اهداف سیاسی خالی نیست اما در عین حال باعث برساخت هویت برای فرانسه شده و جایگاه رهبری فرهنگی این کشور را در سطح خرد و کلان رقم زده است.

نشان افتخار فداکاری با عنوانی مشابه «ققنوس» و اعطای آن به فعالان مشاغل پرخطر که فرهنگ گذشت از خود را در در دوره‌های یک‌ساله در دستور کار خود قرار داده و در موقعیت‌های خطر قرار گرفته‌اند، مانند آتش‌نشانان، محیط‌بانان و افراد پلیس در این زمره‌اند. اعطای این نشان می‌تواند در مراسمی در کنار مهم‌ترین رویداد هنری سال، جشنواره‌های فجر باشد که کانون توجه بسیاری از افراد جامعه است. همان‌گونه که جوایز فرهنگی به فعالان هنر و فرهنگ به عنوان مروجان نوعی اندیشه والا اختصاص می‌یابد، تجلیل نمادین از آتش‌نشانان به منزله اعتنا و احترام به این سرمایه‌های فرهنگی و تقویت سرمایه اجتماعی خواهد بود. مرکز اعطای این نشان می‌تواند وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با مشارکت مرکز یا سازمان‌های مرتبط با این مشاغل باشد اما از آن‌جا که به عنوان یک حرکت فرهنگی تلقی می‌شود، بجاست تا اعطای آن توسط این وزارت‌خانه صورت پذیرد. اعطای چنین نشانی همچنین می‌تواند فراملی بوده و در گستره وسیع‌تری شامل کشورهای مسلمان هم‌پیمان با ایران در نظر گرفته شود.

ساخت یادمان پلاسکو

یادمان در اصل، یک نوع بناست که صراحتاً برای بزرگداشت یک شخص یا رویدادی مهم ساخته شده است. چنین اثری برای یک گروه

1. Légion d'honneur

اجتماعی، یادآور زمان‌های مهم تاریخی یا بخشی از میراث فرهنگی آن‌هاست. یادمان‌ها، از آثار هنری مهمی محسوب می‌شوند که عملکرد درخور توجهی برای گرامی‌داشت خاطرات ملی جوامع یا قهرمانان آن دارند. ساخت مجسمه‌ای عظیم (۳۱۲ در ۲۰۰ متر) در دل کوه با نام «اسب دیوانه»^۱ - که نماد قهرمانانه سرخ‌پوستان آمریکا است و در فاصله کمی از سردیس رؤسای جمهور آمریکا در داکوتای جنوبی قرار دارد- در سال ۱۹۴۸ شروع شده و همچنان نیز ادامه دارد، از مصادیق گرامی‌داشت قهرمانان ملی است. همچنین سازه‌ای که پس از رخداد ۱۱ سپتامبر با نام «به سوی مبارزه علیه تروریسم جهانی - که به نام «قطره اشک» نیز معروف است- توسط دولت روسیه ساخته و به عنوان یادبودی برای جان‌باختگان حادثه مذکور به دولت آمریکا اهدا شد، از مصادیق بزرگداشت یک فاجعه ملی است. همچنین بنای یادبود «سرباز گمنام» در لندن که بین سال‌های ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۰ به افتخار جان‌باختگان داوطلب فداکاری زندگی خود را در راه دفاع از کشور در جنگ جهانی اول فدا کرده بودند، ساخته شده است. نمونه‌های مذکور و بسیاری از نمونه‌های دیگر، نشانگر اهمیت و کارکرد فرهنگی یادمان‌ها در فرهنگ ملی جوامع است.

باید گفت حادثه پلاسکو به دلیل گستردگی جوانب فرهنگی آن، می‌تواند رخدادی در سطحی ملی تلقی شود. اختصاص روز هفتم مهرماه به نام آتش‌نشان در تقویم رسمی کشور، اقدام شایسته‌ای بوده است اما اکنون در تکمیل این اقدام فرهنگی پیشین می‌توان به ساخت یادمان این حادثه با محوریت نمادین آتش‌نشان و نصب آن در یکی از اماکن عمومی پر رفت و آمد پایتخت اقدام کرد. طراحی این یادمان می‌تواند به رقابت عمومی گذاشته شده و پس از انتخاب اثر برتر، توسط

۱. اسب دیوانه لقب یک سرخپوست است که بین سال‌های ۱۸۴۰ تا ۱۸۷۷ می‌زیست. او رهبر یکی از قبیله‌های مهم بود و علیه دست‌اندازی ارتش فدرال آمریکا به زمین‌های بومیان می‌جنگید.

پیکر تراشان طراز اول ساخته شود. نصب این یادمان در روز آتش نشان پیش رو در سال آینده می‌تواند مناسب شایسته‌ای با موضوع رخداد داشته باشد.

ب) پیشنهادهای میان‌مدت

اختصاص بخش‌ها و جایزه‌های ویژه در رویدادهای هنری به نام آتش نشان

هر ساله در جشنواره‌های هنری و نیز در رویدادهای چندسالانه، این فرصت وجود دارد که با تذکر بر آنچه در سال ۱۳۹۵ در پلاسکو رخ داد، یاد و خاطره فرهنگ معنوی این حادثه تجدید شود. می‌توان در این رویدادها، جایزه‌ای را به نام آتش نشان تدارک دید و به محصولات هنری متمرکز بر فرهنگ ایثار در عرصه زندگی شهری یا موضوعاتی مشابه آن اهدا کرد.

تجلی بصری فرهنگ فداکاری در معماری آتی ساختمان پلاسکو

در خبرها آمده است که نمادی از حادثه و رشادت آتش نشانان در محل جدید ساختمان نصب خواهد شد. باید دانست که ابعاد فرهنگی این حادثه، ظرفیت بازنمایی بسیار بیشتری از محدود شدن به یک اثر حجمی در این مکان دارد. عدم اکتفا به ساخت تندیس یا سردیس آتش نشانان شهید در محل جدید ساختمان پلاسکو و پرهیز از رویکرد صوری و محدود به تجلیل از دستاوردهای فرهنگی این رخداد می‌تواند زمینه ماندگاری شایسته‌ای از فرهنگ فداکاری و ایثار را فراهم آورد. ضمن آن که طراحی و ساخت یک نماد بصری مرتبط و نصب آن در همه مراکز آتش نشانی، می‌تواند در گستره شهری وسیع‌تری این کارکرد را داشته باشد اما بجاست، بازتولید معنایی آنچه رخ داد در مقیاس عظیم‌تری صورت پذیرد.

در اعصار گوناگون و در مناطق مختلف جهان، در میان همه

تمدن‌ها و بسترهای فرهنگی جوامع، تلاش برای جاودانه کردن اشخاص و رویدادهای مهم از طریق ساخت بناها و مجسمه‌های یادبود وجود داشته است. در این باره باید گفت علاوه بر ساخت تندیس‌ها و پیکره‌ها، هنر معماری نیز کارکردی ویژه داشته و همواره برای بیان مضامین فرهنگی مورد توجه قرار می‌گرفته است.

ساختمان جدیدی که در محل تخریب شده پلاسکو دوباره ساخته می‌شود می‌تواند در کلیت خود به یک شاکله و بنای یادبود عظیم شهری تبدیل شود که با توجه به بلندمرتبه‌سازی احتمالی آن، قادر است به یک عنصر بصری فعال فرهنگی تبدیل شود که نه تنها یاد و خاطره رشادت‌های این رخداد را زنده نگاه می‌دارد بلکه همچون عنصری قوی و موثر، برای حفظ سریان پیام‌های فرهنگی این حادثه عمل می‌کند. در این باره می‌توان طراحی نقشه ساخت این بنا را به‌طور خاص به معماران طراز اول سفارش داد و نیز به‌طور همزمان با اختصاص جوایز ویژه میان طراحان معماران به رقابت عمومی گذاشت. بدیهی است که مشارکت همگانی و حداکثری هنرمندان معمار نه تنها در کوتاه‌مدت به یک جریان ماندگار فرهنگی تبدیل خواهد شد بلکه محصول نهایی به عنوان عامل فرهنگی دیرپا مبتنی بر دستاوردهای این رخداد عمل خواهد کرد. تحقق این امر با توجه به ضرورت صرف زمان حداقلی برای بازسازی ساختمان، نیازمند ازاده‌ای جدی برای سامان‌دهی موضوع است تا ظرفیت فرهنگی و هنری معماری در این مقطع نادیده گرفته نشود، زیرا پس از طراحی مجدد بنا بدون در نظر گرفتن این توان‌مندی، امکان موجود از میان خواهد رفت.

تجلی معنایی حادثه در نام‌گذاری جدید ساختمان پلاسکو

گفته می‌شود وجه تسمیه ساختمان پلاسکو آن بوده است که مالک اولیه ساختمان، مالک شرکت پلاسکو و صاحب بزرگ‌ترین کارخانجات صنایع پلاستیک‌سازی ایران بوده است. همچون طراحی و ساخت

اولیه این ساختمان که بلندمرتبه‌سازی را در سالیانی که ایران رو به گسترش فضاهاى شهری و مدرن‌ساختن آنها گذارده بود، نام ساختمان نیز دارای همان بیان فرهنگی و مبتنی بر توسعه فن‌آورانه بوده است. اکنون و پس از این حادثه، هم‌زمان با تجدید بنای ساختمان، نام‌گذاری شایسته‌ای ضرورت می‌یابد که متناسب با ابعاد فرهنگی موضوع باشد و ظرفیت و کارکرد زبانی نام جدید ساختمان، در نظر گرفته شود. بنابراین این پیشنهاد می‌شود نام جدید ساختمانی که احداث خواهد شد نیز به نظرخواهی عمومی گذاشته شود تا بهترین نام از طریق یک مشارکت جمعی و ملی به دست آید. چنین اقدامی باعث افزایش نوعی وفاق ملی نیز خواهد شد.

ج) پیشنهادهای کوتاه مدت

بازتولید حادثه پلاسکو در ایام نوروز

استفاده از توانمندی هنرمندان هنر مفهومی^۱ برای بازتولید هنری ابعاد فرهنگی این حادثه در سطح شهر با استفاده از امکانات شهرداری، اقدامی قابل بررسی است. چند سالی است که شهرداری به چنین رویکردی با موضوعات متنوع غالباً زیست‌محیطی و فرهنگی اقبال نموده و در اماکن مختلف شهری آثاری را به نمایش می‌گذارد. پیشنهاد می‌شود در نوروز پیش رو نیز فرهنگ فداکارانه آتش‌نشانان در دستور کار هنرمندان مفهومی قرار گرفته و آثاری مبتنی بر این موضوع در معابر شهری به نمایش گذاشته شود.

اصلاح فرهنگ آتش‌بازی در چهارشنبه‌سوری

تمرکز بر تولید یک جریان فرهنگی هنری، به‌منظور ایجاد فرهنگ سلامت در برگزاری آیین ملی چهارشنبه‌سوری.

حادثه پلاسکو می‌تواند منشاء جایگزینی مراسم پرخطر

چهارشنبه‌سوری به شیوه امروزین آن که تبعات منفی اجتماعی و محیطی زیادی بر آن مترتب است، با مراسمی آیینی و بی‌خطر مبتنی بر فرهنگ ایرانی باشد. تذکر بر حادثه از جان‌گذشتگی آتش‌نشانان در حادثه پلاسکو می‌تواند نقشی مهم در مهار بدرفتاری‌های مرسوم شده در این مراسم داشته باشد که زیان‌های جانی و محیطی آن‌گریبان‌گیر همگان شده و بیشترین مخاطره را نیز برای آتش‌نشانان ایجاد کرده است. طراحی مجموعه فعالیت‌های هنری و تولید محصولات مرتبط با آن، قادر است روند رو به رو به رشد شیوه‌های خطرناک و حادثه‌ساز امروزین این مراسم را از طریق ایجاد فرهنگ عمومی متذکر به از خودگذشتگی‌های آتش‌نشانان در این حادثه، مهار سازد.

در پایان یادآور می‌شود که پیشنهادهای راهبردی فرهنگی-هنری با نظرداشت این موضوع است که این رویداد تلخ را به بستری برای خیزش اندیشه‌های هنری مردمی و در سطحی ملی بدل سازد زیرا تنها در صورت پرهیز از اکتفا به تصدی‌گری دولتی در این باره می‌توان به نتیجه مطلوب رسید. تجربیات پیشین، نشان داده است که دولتی و سفارشی شدن جریان‌های هنری، آفت جوشش‌های اصیل هنری بوده و هست. بنابر این متولیان فرهنگی دولتی مجازند، می‌توانند و باید عهده‌دار توجه‌بخشی همگانی مدام به این موضوع باشند، اما باید مراقبت ویژه‌ای نیز در عدم تصدی‌گری اجرایی در تولید محصول هنری به نحو مستقیم اعمال شود.

فصلنامه علمی، پژوهشی و آموزشی
فصلنامه علمی، پژوهشی و آموزشی